

PRZEDMIOTOWY SYSTEM OCENIANIA

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń potrafi:				
Dział 1. Azja					
1. Azja jako kontynent kontrastów geograficznych	- wskazać na mapie umowną granicę między Europą a Azją; - odczytać z mapy współrzędne geograficzne skrajnych punktów Azji.	- obliczyć rozciągłość południkową Azji; - opisać konsekwencje dużej rozciągłości południkowej i równoleżnikowej Azji.	przywołać przykłady skrajnych wartości zjawisk geograficznych w Azji, w szczególności w odniesieniu do: ukształtowania terenu, klimatu, sieci rzecznej, gęstości zaludnienia oraz wartości PKB.	- uzasadnić na podstawie map ogólnogeograficznych i tematycznych, że Azja jest obszarem wielkich kontrastów geograficznych; - wyjaśnić zróżnicowanie rozmieszczenia ludności w Azji.	- podać przyczyny zróżnicowania gospodarczego państw Azji; - proponować działania zmierzające do ograniczenia ubóstwa w najbiedniejszych krajach Azji.
2. Kultura ryżu w klimacie monsunowym	- opisać, na podstawie klimatogramu roczny przebieg temperatury powietrza i opadów w klimacie zwrotnikowym monsunowym; - wyjaśnić, dlaczego podstawą wyżywienia mieszkańców Azji Wschodniej i Południowo-Wschodniej jest ryż.	- porównać warunki klimatyczne w klimacie zwrotnikowym suchym i klimacie zwrotnikowym monsunowym; - wyjaśnić różnice w wilgotności powietrza podczas monsunu letniego i zimowego.	- wyjaśnić mechanizm powstawania monsunu letniego i zimowego; - opisać zastosowanie ryżu w życiu codziennym mieszkańców Azji Południowo-Wschodniej.	wykazać związek między cechami klimatu monsunowego a rytmem upraw i „kulturą ryżu” w Azji Południowo-Wschodniej.	wyjaśnić, dlaczego opóźniający się monsun letni może być przyczyną wystąpienia klęski głodu.
3. Pacyficzny pierścień ognia	- wyjaśnić, w jaki sposób dochodzi do powstawania trzęsień ziemi; - zdefiniować tsunami; - wskazać na mapie obszar określany jako pacyficzny pierścień ognia.	- opisać, na podstawie mapy tematycznej, rozmieszczenie płyt litosfery; - wyjaśnić związek między przebiegiem granic płyt litosfery a występowaniem rowów tektonicznych, wulkanów, trzęsień ziemi i tsunami.	- zidentyfikować prawidłowości w rozmieszczeniu zjawisk sejsmicznych i wulkanicznych w odniesieniu do płyt litosfery; - wymienić negatywny wpływ trzęsień ziemi i tsunami na życie człowieka.	- opisać sposoby zapobiegania tragicznym skutkom trzęsień ziemi i tsunami; - analizować możliwości przewidywania niebezpiecznych zjawisk sejsmicznych oraz zapobiegania ich skutkom.	- korzystać z nowoczesnych aplikacji informujących o wystąpieniu zjawisk sejsmicznych; - podać podstawowe zasady zachowania podczas wystąpienia trzęsień ziemi.

AUTORZY: Agnieszka Lechowicz, Maciej Lechowicz, Piotr Stankiewicz, Arkadiusz Głowacz

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń potrafi:				
4. Japonia	- opisać na podstawie mapy położenie fizycznogeograficzne Japonii; - wymienić podstawowe grupy produktów wytwarzanych w Japonii.	uzasadnić, że Japonia jest obecnie jedną z najpotężniejszych i najnowocześniejszych gospodarek świata.	opisać warunki przyrodnicze, historyczne i kulturowe oraz określić ich wpływ na rozwój gospodarczy kraju.	ocenić wpływ warunków przyrodniczych i społeczno-kulturowych na rozwój gospodarczy Japonii.	zdefiniować problemy mieszkańców Japonii związane m.in. z pogonią za sukcesem i dążeniem do maksymalizowania wydajności pracy.
5. Chiny	opisać, na podstawie mapy, zróżnicowanie przestrzenne gęstości zaludnienia w Chinach.	- podać najważniejsze czynniki rozmieszczenia ludności w Chinach; - wymienić kierunki rozwoju gospodarczego Chin.	- wymienić i wyjaśnić dawne, obecne oraz przyszłe wyzwania demograficzne Chin; - zaprezentować główne kierunki rozwoju gospodarczego Chin w XXI w.	wyjaśnić cele, zasady oraz dokonać oceny polityki jednego dziecka.	prognozować zmiany roli i znaczenia Chin w światowej gospodarce i polityce.
6. Indie	- opisać przestrzenne zróżnicowanie poziomu rozwoju gospodarczego Indii na podstawie mapy; - opisać zmiany liczby ludności w Indiach.	- podać przykłady czynników utrudniających i ułatwiających rozwój społeczno-gospodarczy Indii; - dokonać charakterystyki wybranych przemian gospodarczych w Indiach.	- wyjaśnić wyjątkowość struktury społecznej w Indiach; - ocenić rolę czynników społecznych, w tym kontrastów dla rozwoju gospodarczego Indii.	- szeregować czynniki rozwoju gospodarczego Indii według ich znaczenia dla sytuacji ekonomicznej kraju i jego mieszkańców; - wyjaśnić znaczenie przemysłu nowoczesnych technologii w rozwoju gospodarczym Indii.	wskazać kierunki rozwoju społecznego Indii, które mogą mieć kluczowy wpływ na rozwój gospodarczy w przyszłości.
7. Bliski Wschód	- wskazać na mapie miejsca wybranych konfliktów na Bliskim Wschodzie; - podać najważniejsze cechy odróżniające region Bliskiego Wschodu od innych regionów na świecie; - wymienić najważniejsze cechy Islamu.	- opisać wielkość i rozmieszczenie złóż ropy naftowej na Bliskim Wschodzie; - wyjaśnić znaczenie zasobów ropy naftowej dla gospodarek państw bliskowschodnich.	- dokonać ogólnej charakterystyki kultury Bliskiego Wschodu ze szczególnym uwzględnieniem struktury religijnej; - ocenić wpływ czynników społecznych na poziom i tempo rozwoju gospodarczego państw na Bliskim Wschodzie.	ocenić planowane kierunki rozwoju społeczno-gospodarczego państw na Bliskim Wschodzie pragnących unowocześnić strukturę swojej gospodarki.	- wykazać wieloaspektowość konfliktów obserwowanych na Bliskim Wschodzie; - udowodnić funkcjonowanie stereotypowego postrzegania regionu Bliskiego Wschodu w świadomości wielu Europejczyków.

AUTORZY: Agnieszka Lechowicz, Maciej Lechowicz, Piotr Stankiewicz, Arkadiusz Głowacz

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń potrafi:				
8. Podsumowanie działu					
Dział 2. Afryka					
9. Afryka na mapie	wymienić charakterystyczne elementy środowiska przyrodniczego Afryki.	opisać charakterystyczne elementy środowiska przyrodniczego Afryki.	- przedstawić główne cechy krajobrazów Afryki; - wyjaśnić genezę wybranych elementów środowiska przyrodniczego Afryki.	- wyjaśnić zależności między wybranymi elementami środowiska przyrodniczego Afryki; - wykazać cechy świadczące o zróżnicowaniu środowiska przyrodniczego Afryki; - nazwać i wskazać na mapie przykładowe krainy w Afryce.	- scharakteryzować wyjątkowe zjawiska przyrodnicze w Afryce i wyjaśnić ich pochodzenie; - nazwać i wskazać na mapie przykładowe krainy Afryki i omówić ich specyfikę.
10. Zróżnicowanie klimatyczne Afryki	- nazwać główne masy powietrza i typy opadów występujące w Afryce; - wymienić strefy klimatyczne-roślinne w Afryce.	- opisać dowolną strefę klimatyczno-roślinną Afryki; - wskazać rejony obfitych opadów i susz w Afryce.	- opisać dowolną strefę klimatyczno-roślinną Afryki uwzględniając gospodarowanie człowieka w tej strefie; - wskazać rejony obfitych opadów i susz w Afryce określając przyczyny występujących różnic.	- omówić cyrkulację mas powietrza w strefie międzyzwrotnikowej; - wyjaśnić wzajemne zależności między strefami klimatycznymi i roślinnymi; - wskazać na mapie zasięgi występowania poszczególnych stref klimatyczno-roślinnych w Afryce.	- wykazać specyfikę cyrkulacji mas powietrza nad Afryką; - wskazać konsekwencje przyrodnicze i gospodarcze cyrkulacji mas powietrza w Afryce; - porównać strefy klimatyczno-roślinne w Afryce pod względem możliwości ich zagospodarowania przez człowieka.
11. Gospodarowanie w strefie suchej	- podać definicje terminów: Sahel, nomadowie, pustynnienie; - wskazać na mapie region Sahelu.	określić warunki przyrodnicze charakterystyczne dla Sahelu.	- wskazać sposoby tradycyjnego gospodarowania w strefie Sahelu; - wymienić przyczyny pustynnienia.	określić kierunki zmian sposobów tradycyjnego gospodarowania w strefie Sahelu.	omówić przyczyny pustynnienia i wskazać sposoby zapobiegania temu procesowi.

AUTORZY: Agnieszka Lechowicz, Maciej Lechowicz, Piotr Stankiewicz, Arkadiusz Głowacz

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń potrafi:				
12. Na wakacje do Kenii	• pokazać położenie Kenii na mapie; • nazwać walory przyrodnicze Kenii.	• wymienić kilka walorów turystycznych Kenii.	• wskazać rodzaje turystyki, jakie mogą być realizowane w Kenii.	• określić znaczenie rozwoju turystyki dla państw Afryki.	• wskazać możliwe konsekwencje dla gospodarki i środowiska przyrodniczego Kenii związane z rozwojem turystyki.
13. Rolnictwo w Afryce	• wskazać obszary nadwyżek i niedoborów wody.	• podać nazwy roślin uprawnych Afryki; • wymienić sposoby gospodarowania w Afryce.	• opisać problemy rolnictwa Afryki.	• wyjaśnić przyczyny problemów rolnictwa w Afryce.	• przedstawić przykłady pomocy międzynarodowej dla społeczeństwa Afryki i ocenić ich skuteczność.
14. Głód i niedożywienie	• określić wartości przyrostu naturalnego w Afryce.	• przedstawić główne problemy Afryki; • wskazać regiony głodu i niedożywienia w Afryce.	• analizować przyczyny głodu i niedożywienia w Afryce.	• przedstawić sposoby rozwiązania problemu głodu i niedożywienia oraz ocenić ich skuteczność.	• przedstawić wskazane problemy Afryki (konflikty, choroby).
15. Różne oblicza Afryki	• nazwać główne surowce mineralne występujące w Afryce.	• wskazać regiony słabiej i lepiej rozwinięte gospodarczo w Afryce.	• wskazać dziedziny gospodarki mogące rozwijać się współcześnie w Afryce.	• omówić specyfikę gospodarki państw słabo i średnio rozwiniętych gospodarczo w Afryce; • omówić uwarunkowania społeczne w Afryce.	• wskazać na przyczyny zróżnicowanego rozwoju państw Afryki.
16. Podsumowanie działu					

AUTORZY: Agnieszka Lechowicz, Maciej Lechowicz, Piotr Stankiewicz, Arkadiusz Głowacz

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń potrafi:				
Dział 3. Ameryka					
17. Ameryka na mapie	wskazać na mapie główne jednostki fizycznogeograficzne Ameryki Północnej i Południowej.	opisać warunki naturalne Ameryki Północnej i Południowej.	- scharakteryzować cechy środowiska przyrodniczego regionu; - scharakteryzować wody powierzchniowe Ameryki Południowej i Północnej.	określić związki między poszczególnymi elementami środowiska przyrodniczego Ameryki Północnej i Południowej.	Przedstawić, korzystając z map tematycznych, prawidłowości w ukształtowaniu powierzchni Ameryki Północnej i Południowej.
18. Kanada – lasy i Wielkie Równiny	wskazać na mapie zasięg lasów i prerii w Kanadzie.	wymienić czynniki przyrodnicze wpływające na przesunięcie granicy lasów w Kanadzie.	wskazać przyczyny przekształcenia większości prerii w obszary rolnicze.	określić związki między obszarami uprawnymi i lasami a gospodarką Kanady.	przedstawić historyczne uwarunkowania rozwoju rolnictwa i gospodarki leśnej w Kanadzie.
19. Wielkie kataklizmy klimatyczne	zdefiniować pojęcia: cyklon tropikalny, huragan, tornado, powódź i wskazać na mapie regiony występowania tych zjawisk.	przedstawić konsekwencje katastrofalnych zjawisk przyrodniczych.	- określić warunki niezbędne do uformowania się cyklonu tropikalnego; - wymienić przyrodnicze skutki powodowane przez huragany.	przedstawić zależności między działalnością człowieka a intensyfikacją zjawisk katastrofalnych.	ocenić skalę zagrożeń jakie stwarzają kataklizmy naturalne w Stanach Zjednoczonych.
20. Amazonia	scharakteryzować las równikowy.	przedstawić znaczenie lasu równikowego dla Ziemi.	- przedstawić piętrowość roślinną lasu równikowego; - wymienić przyczyny deforestacji Amazonii.	określić związki między warunkami środowiska lasu równikowego a rozwojem gospodarczym tego regionu.	przedstawić szanse i zagrożenia związane z kontynuacją obecnej polityki gospodarczej Brazylii.
21. Rdzenni mieszkańcy Ameryki	- wymienić wybrane nazwy grup, plemion rdzennej ludności Ameryki Północnej i Południowej; - wskazać regiony, w których nadal żyją plemiona nie podlegające wpływom cywilizacji.	- wskazać przyczyny zaniku rdzennej ludności obu Ameryk; - zdefiniować pojęcia: Indianin, Kreol, Metys, Mulat, rasizm.	- scharakteryzować zróżnicowanie etniczne społeczeństwa Ameryki Północnej i Południowej; - przedstawić problemy rdzennej ludności Ameryki.	wymienić i wskazać na mapie państwa Ameryki, w których rdzenni mieszkańcy stanowią znaczny odsetek społeczeństwa.	- przedstawić historyczne zmiany sytuacji rdzennej ludności obu Ameryk; - ocenić tendencje zmian w relacjach między ludnością rdzenną i napływową, występujące w różnych krajach obu Ameryk.

AUTORZY: Agnieszka Lechowicz, Maciej Lechowicz, Piotr Stankiewicz, Arkadiusz Głowacz

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń potrafi:				
22. Wielkie miasta półkuli zachodniej	- wskazać wielkie miasta Ameryki Południowej i Północnej; - zdefiniować pojęcie urbanizacji; - wskazać na mapie megalopolis w Stanach Zjednoczonych.	- wymienić problemy wielkich miast Ameryki Południowej; - zdefiniować pojęcie dzielnic nędzy.	- podać przyczyny i skutki urbanizacji pozornej; - przedstawić cechy megalopolis.	wyjaśnić wpływ warunków środowiska przyrodniczego na lokalizację i funkcjonowanie miast w Ameryce Południowej i Północnej.	przedstawić historyczne uwarunkowania współczesnej sytuacji polityczno-gospodarczej państw Ameryki Południowej i Północnej.
23. Potęga gospodarcza świata – Stany Zjednoczone	- wymienić elementy środowiska przyrodniczego Stanów Zjednoczonych wpływające na specyfikę tego kraju; - wyjaśnić pojęcie technopolia i podać przykład.	- wymienić cechy wybranej nowoczesnej gałęzi przemysłu; - wymienić przyczyny marnowania żywności w Stanach Zjednoczonych.	- opisać warunki rozwoju nowoczesnych gałęzi przemysłu w Stanach Zjednoczonych; - na podstawie danych statystycznych określić pozycję Stanów Zjednoczonych w gospodarce światowej.	przedstawić rolę usług w gospodarce Stanów Zjednoczonych.	określić wpływ wielkich koncernów na gospodarkę Stanów Zjednoczonych i świata.
24. Podsumowanie działu					
Dział 4. Australia i Oceania. Obszary okołobiegunowe					
25. Australia i Oceania mapie	wymienić elementy środowiska przyrodniczego Australii oraz Oceanii wpływające na specyfikę tych obszarów.	przedstawić wybrane elementy środowiska przyrodniczego Australii.	wyjaśnić genezę wybranych elementów środowiska przyrodniczego Australii oraz wysp Oceanii.	scharakteryzować klimat oraz roślinność Australii i wysp Oceanii.	podać przykłady charakterystycznych zjawisk przyrodniczych w Australii i Oceanii oraz wyjaśnić ich pochodzenie.
26. Człowiek w Australii	- nazwać grupy ludności zamieszkujące Australię; - wskazać regiony koncentracji ludności w Australii.	- wskazać najważniejsze działy gospodarki Australii; - omówić przyczyny nierównomiernego rozmieszczenia ludności Australii.	- omówić relacje między rdzennymi mieszkańcami Australii a przybyszami z Europy; - scharakteryzować rolnictwo Australii.	wyjaśnić zależności między elementami środowiska przyrodniczego a gospodarką Australii.	wyjaśnić jak położenie Australii wpływa na gospodarkę tego kraju.

AUTORZY: Agnieszka Lechowicz, Maciej Lechowicz, Piotr Stankiewicz, Arkadiusz Głowacz

Temat lekcji	Ocena dopuszczająca	Ocena dostateczna	Ocena dobra	Ocena bardzo dobra	Ocena celująca
	Uczeń potrafi:				
27. Antarktyda – kraina lodu	- wyjaśnić pojęcia: Antarktyda, Antarktyka, Arktyka; - wskazać na mapie Antarktydę, Antarktykę, Arktykę.	podać cechy środowiska przyrodniczego Antarktyki.	wyjaśnić przyczyny występowania specyficznych warunków środowiska przyrodniczego na obszarach podbiegunowych.	opisać działalność człowieka na obszarach podbiegunowych.	wyjaśnić znaczenia Traktatu Antarktycznego dla środowiska przyrodniczego obszarów polarnych.
28. Na stacji polarnej	wymienić jedną polską stację badawczą funkcjonującą w Arktyce lub Antarktyce.	opisać badania jakie są prowadzone na stacjach polarnych.	- wskazać przyczyny zainteresowania człowieka obszarami polarnymi; - opisać warunki życia w polarnej stacji badawczej.	przedstawić historię odkryć polarnych.	ocenić znaczenie badań polarnych dla gospodarki i nauki.
29. Podsumowania działu					

AUTORZY: Agnieszka Lechowicz, Maciej Lechowicz, Piotr Stankiewicz, Arkadiusz Głowacz